

LOKALA ENERGI GEMEN SKAPER

Hur är energiläget?

För drygt hundra år sedan började utbyggnaden av ett storskaligt svenskt elsystem. Målet var att försörja våra växande industrier och städer med billig el. På den tiden kom nästan all el från vattenkraft som låg långt ifrån slutanvändarna. Det gjorde att elen behövde överföras långa sträckor – och att någon behövde ta ansvar för att överföringen fungerade. Med tiden blev energi en industri i sig självt, där ett fåtal energijättar gör stora vinster.

Idag ser situationen lite annorlunda ut. Utmanande klimatmål, höga energipriser och beroendet av fossil energi från odemokratiska stater kräver en snabb och omfattande energiomställning. Som tur är så ser även våra förutsättningar annorlunda ut. Vindkraft, solceller och bergvärme kan producera energi lokalt där den behövs. Nya EU-lagar underlättar för små aktörer att producera, lagra och dela energi tillsammans, så att de slipper vara beroende av energijättarna.

Allt detta ger mer och förnyelsebar energi åt folket, helt enkelt!

Nya lagar

Redan 2018 beslutade EU om ett Ren Energi-paket. Det är ett gäng nya lagar och regler som bland annat kräver att alla medlemsstater ska göra det möjligt för sina medborgare att själva vara med och påverka energisystemet.

I Ren Energi-paketet lanseras **lokala energigemenskaper** som en ny aktör på den energimarknaden. Just nu håller dessa regler på att översättas till svensk lagstiftning, men det går långsamt.

Vad sa du? Lokala energigemenskaper ?

Nu kanske du undrar vad en lokal energigemenskap är? Det är faktiskt inte så mycket krångligare än det låter. Helt enkelt en grupp aktörer som gemensamt producerar, lagrar och delar förnyelsebar energi. Den förnybara energin kan komma från exempelvis solceller, vindkraft eller biobränsle. Aktörerna kan vara hushåll, små företag, föreningar eller kommuner – eller allihop tillsammans.

Det fina med lokala energigemenskaper är att de måste vara just lokala och att de inte får vara vinstdrivande. Det gör att medborgare, som du och jag, kan få en större roll i energiomställningen. Vi får mer att säga till om än att bara välja leverantör på elmarknaden.

Vad ska det vara bra för?

Genom att producera, lagra och dela energi lokalt och tillsammans kan vi bidra till något större. Kanske låter det lite motsägelsefullt, men så är det faktiskt. Lokala energigemenskaper kan bidra med en massa bra saker till vårt samhälle.

Här är bara några exempel.

- Ett rättvisare energisystem
- Mer förnyelsebar energi
- Lägre energikostnader
- Motverka energifattigdom
- Tryggare energiförsörjning
- Stabilare energisystem
- Minskat motstånd mot utbyggnad av förnyelsebar energi

**MINDRE
BLIR MER.**

Hinderbanan

Den som vill starta en energigemenskap har det inte lätt.
Det är många hinder att ta sig över för att lyckas.

Ointresse

Det kan vara svårt att hitta personer som vill engagera sig.

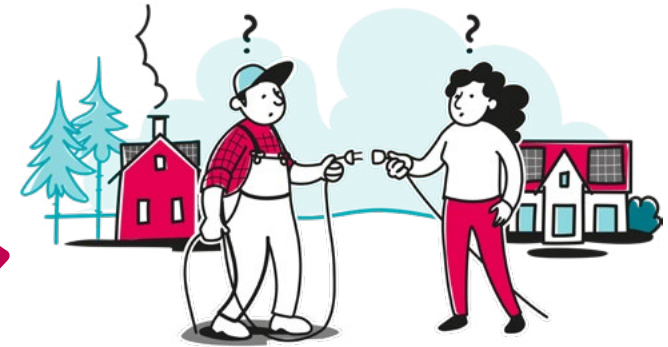
Okunskap

Många vet inte vad det är.

Snårskogen

Mängder av otydliga lagar och regler.

Oklar nätlagstiftning

Får man ens dela energi?

Oklara affärsmodeller

Hur kan risker, nyttor och kostnader fördelas på ett rättvist sätt?

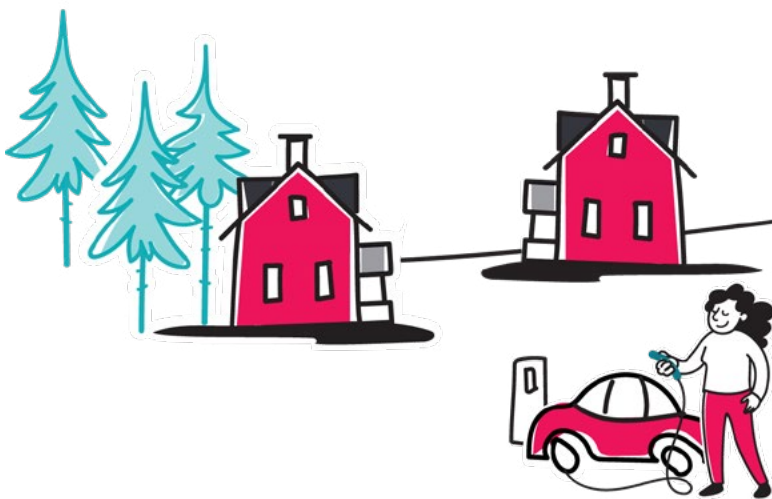
Orättvisa skatteregler

Som missgynnar dem som vill dela på energi.

Lokala energigemenskaper kan se ut på olika sätt.

En lokal energigemenskap kan se ut på många olika sätt. Det kan vara ett gäng grannar som startar en ekonomisk förening och bygger en gemensam solcellspark. Eller en redan existerande förening. Till exempel ett byalag eller bostadsrättsförening där några har solceller på sitt hus som producerar mer energi än vad som går åt, och som vill dela med sig till grannarna. Det kan också vara en företagarförening där vissa av företagen har ett överskott av energi som andra kan använda.

Eller så kanske det är en skola, ett jordbruk och ett antal hushåll som kommer överens om att dra nytta av varandra. Matrester från skola och hushåll går till jordbruket och blir biogas till bondens traktor. På fårhuset sitter solceller som producerar el till hushållen. Fritidshuset bidrar med el till skolan tills dess att sommarlovet börjar, då hamnar elen istället i energigemenskapens laddstolpar.

Lokalt är bäst.

Den största nyttan av lokala energigemenskaper kommer när den verkligen är lokal. När lokala aktörer äger energigemenskapan kan den ge nytta direkt tillbaka till lokalsamhället.

Det kan handla om lägre energipriser, större inflytande över energisystemets utveckling eller en ökad leveranssäkerhet av el. Det är också då motståndet mot utbyggnad av förnyelsebara energi minskar som mest.

Vad står i vägen?

Lokala energigemenskaper verkar vara lösningen på många av våra utmaningar, så varför går det så långsamt? Svaret är att det fortfarande finns en massa hinder för lokala energigemenskaper. Mycket handlar om lagstiftning. Den som vill starta en energigemenskap måste ta sig igenom en hel snårskog av lagar och regler. Ett annat hinder är orättvisa skatteregler som gör det dyrare för den som vill producera, lagra och dela el tillsammans med andra, än den som gör det för sin egen vinnings skull.

Som om inte detta vore nog så har det länge varit förbjudet att dela energi mellan olika fastigheter. Här har det skett en lagändring, men det är fortfarande oklart vad den innebär.

Ytterligare ett hinder är okunskapen om energigemenskaper. Många vet inte vad det är, hur de funkar eller vilka nyttor de kan ge. Lägg där till ett aktivt motstånd från etablerade energiaktörer och du får en lång lista med hinder som gör det svårt för lokala energigemenskaper att komma igång på riktigt.

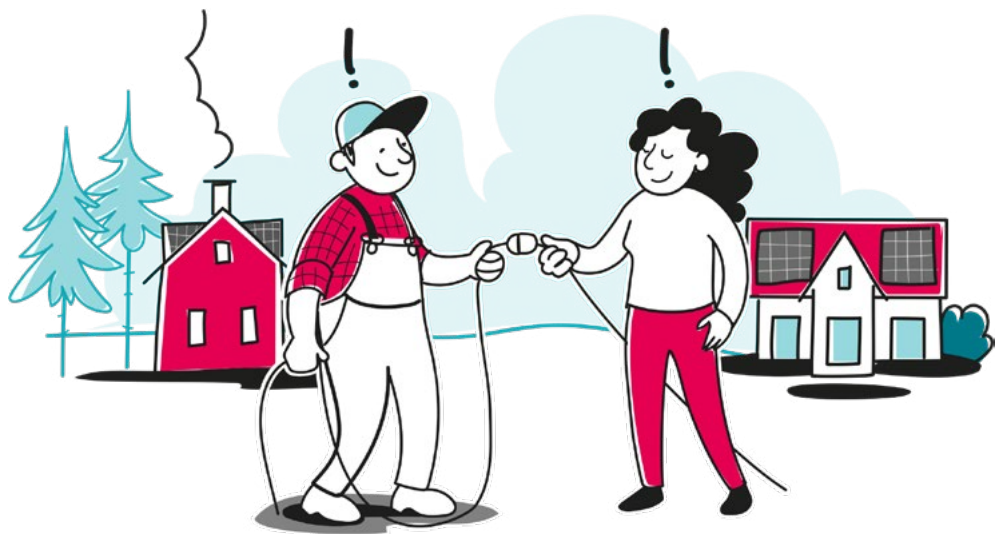

Vad behöver göras?

Mycket av det som behöver göras för att lokala energigemenskaper ska få genomslag handlar om att ändra lagstiftningen. Och det handlar inte om att lokala energigemenskaper ska få några orättvisa fördelar – tvärtom så handlar det om att se till att spelreglerna blir mer rättvisa.

För att vi ska nå dit behövs flera saker. Vi behöver folk som startar lokala energigemenskaper, trots alla hinder, och som sätter lagstiftningen på prov. Vi behöver modiga politiker och beslutsfattare som vågar gå emot energijättarna. Vi behöver forskare och organisationer som kan ta vara på lärdomar och översätta dessa till guider och manualer.

Först då kan vi på riktigt komma igång med ett rättvisare och modernare energisystem för alla.

Nyfiken på mer?

Har vi gjort dig nyfiken på att lära dig mer om lokala energigemenskaper? Personen som gav dig den här broschyren kanske inte sitter på alla svar, men kan säkert hjälpa dig en bit på vägen.

Broschyren är framtagen inom projektet
Lokala solelgemenskaper – en väg mot stärkt energidemokrati?
som finansieras av Energimyndigheten.